

TECHNICKÉ PAMÁTKY Olomouckého kraje

Vážení občané,

Olomoucký kraj se může pyšnit řadou památek, které nám zanechali naši předkové.

Pod slovem památka si řada z nás vybaví především církevní a měšťanské stavby, lidovou architekturu či umění. Náš region je však významný také řadou technických zajímavostí a unikátů. Ty dokládají důvtip svých stavitelů a vyspělost našich zemí, která snese i celoevropské srovnání.

Zároveň je chvályhodné, že zdatnost našich inženýrů a stavitelů není jen pouhou vzpomínkou, ale trvá dodnes. Příkladem může být Přecherpávací vodní elektrárna Dlouhé stráně. Ta je takřka nejmladší zajímavostí v naší příloze, a přitom ji můžeme označit za unikát a opravdový div. A to doslova, protože nedávno zvítězila v naší anketě 7 divů Olomouckého kraje.

Přijměte proto naše pomyslné pozvání a seznamte se s vodními i větrnými mlýny, silničními a železničními stavbami i dalšími zajímavostmi, které zdobí území našeho kraje.

Martin Tesařík
hejtman Olomouckého kraje

Viadukty Ferdinandovy Severní dráhy – Hranicko

Kamenné viadukty byly postaveny mezi léty 1844 a 1847 na tehdejší Severní dráze císaře Ferdinanda. Měly překonat výškové rozdíly v rozvodí řek Odry a Bečvy a mělká, široká údolí u Jizernice a u Hranic. V 70. letech 19. století vznikly viadukty pro druhou kolej, třetí stavěli italští zajatci za I. světové války.

Stavba Severní dráhy císaře Ferdinanda byla zahájena v roce 1836. Tato jednokolejná železniční trať měla spojit Vídeň s Haličí tvořící severovýchodní část rakouské monarchie. Celý projekt Severní dráhy byl dokončen v roce 1856.

Hranické viadukty mají délku 430 metrů, v roce 2007 byl celý železniční most prohlášen za kulturní památku.

Poznámka: Viadukty jsou veřejně přístupné.

Větrné a vodní mlýny na Hranicku

www.hranicko.eu

www.mic.hranet.cz

Humplíkuv vodní mlýn

Mlýn najdete ve Stříteži nad Ludinou. Byl používán v omezeném provozu, především na šrotování obilí, ještě v padesátých letech uplynulého století. Zařízení mlýna bylo postupem času mnohokrát přestavováno a modernizováno. Mlýn je ojedinělou ukázkou maličkého uměleckého mlýna, poháněného až do konce činnosti jedním vodním kolem a využívajícího i po modernizaci velkou část zařízení starého mlýna se znaky 18. století. Mezi původní vybavení patří zbytky náhonu, lednice s replikou vodního kola, mlýnice s kamennou návodní zdí s otvorem pro hřídel kola, část hlavní dubové hřídele a většina částí mohutné dřevěné „hranice“, která nesla vlastní mlecí zařízení.

Červekuv větrný mlýn – Skalička

Jedná se o provozuschopný a pečlivě udržovaný větrný mlýn německého typu, který pracoval až do roku 1966. Pro své rozměry je považován za největší dřevěný mlýn v České republice. Byl postaven začátkem 19. století v Dřevohosticích a kolem roku 1850 rozebrán a převezen do Skaličky. Mlecí zařízení je stále funkční.

Železniční tunel Slavíč – Hranicko

Zděný železniční tunel je unikátní technickou památkou eliptického průřezu. Je 250 m dlouhý a 6 m vysoký a byl vystavěn v letech 1845–1846 pod obcí Slavíč. Měl zabránit pohybu půdy a vyřešit nesouhlas obyvatel Slavíče s dráhou, která rozdělovala obec na dvě části.

Maršálkův mlýn – Partutovice

Přestože byl postaven již v roce 1837, jedná se o jeden z nejzachovalejších větrných mlýnů v republice.

Svému účelu přestal mlýn sloužit po 2. světové válce, kdy ve vesnici začaly přibývat šrotovny, které plně mlýny nahradily. Mlýn má zachovalé mlecí zařízení a unikátem je jeho zdobená moučnice.

Hornický skanzen se zlatorudnými mlýny u Zlatých Hor

Malebné Údolí ztracených štol najdete při cestě ze Zlatých Hor do Ondřejovic. Říčka Olešnice tu po miliony let ukládala zlato, které se zde i těžilo. V současnosti je zde replika středověkého hornického městečka. V provozu jsou dva sruby se stoupou na drcení zlaté rudy a zlatorudný mlýn, vše zhotovené podle dobových nákrešů. Rýžování zlata si můžete dokonce sami vyzkoušet a při troše štěstí si kousek zlata odnést domů. Údolím vede naučná stezka, která vás seznámí s původem a způsobem zpracování zlata. Údolí ztracených štol je proslulé nejen soutěží zlatokopů o Zlatou pánev starosty města, ale také mistrovstvími v rýžování zlata, a to od národní přes evropskou až po světovou úroveň.

Otevřeno: květen až srpen denně od 10.00 do 17.00 hodin, září a říjen od úterý do neděle od 10.00 do 16.00 hodin, v listopadu jen za dobrého počasí od víkendu od 10.00 do 15.00 hodin.

Vstupné na mlýny: dospělí 20 Kč, děti 10 Kč

www: www.zlatehory.cz

Vodní elektrárna v Třeštině – Háji

Nachází se nad umělým vodním kanálem při levém břehu řeky Moravy v osadě Háj, která je součástí obce Třeština. Výstavbou prvních elektrárenských zařízení a elektrárny s vodní turbínou se obec na přelomu 19. a 20. století výrazně zapsala do českých dějin techniky. V 90. letech 19. století zde majitel zdejšího mlýna a pily Hubert Plhák zřídil elektrárnu, která dodávala energii k osvětlení mlýna a zároveň poháněla mlýnské stroje. Mlýn však za pár let vyhořel a na jeho místě vznikla v roce 1901 První moravská zemědělská elektrárna, tedy vůbec první družstevní elektrárna na Moravě i v celé rakousko-uherské monarchii.

Na dílo Huberta Plháka navázal jeho syn Karel, který v Třeštině - Háji dal roku 1922 postavit novou samostatnou vodní elektrárnu. Stavby se ujali žáci Jana Kotěry, architekti Fuchs a Štěpánek. Postupně dodávala pomocí nadzemního vedení elektrinu do přibližně 70 obcí severní Moravy. Základem architektonického ztvárnění budovy je představa vzniku, proměny a soustředění energie. Díky originální architektuře stavby hydroelektrárny, jejího vnitřního zařízení a harmonického umístění v krajině byla vodní elektrárna v Třeštině-Háji v roce 2008 vyhlášena za národní kulturní památku.

www: www.regionmohelnicko.cz

Expozice času – Šternberk

Ojedinelá expozice je situována do deseti místností, v nichž najdete na 250 jedinečných exponátů, výtvarných děl a interaktivních programů. Výstava vám osvětlí proces vzniku vesmíru a času, představí rozdílnost kalendářů a času v různých kulturách různých dob a popíše vývoj nejstarších hodin a principy měření času. Nahlédnete do hodinářské dílny a také uvidíte, jak se čas podepsala na medicíně, módě a celé společnosti. Expozice je doplněna o vybrané citáty, které přibližují názor na čas z pohledu významných osobností.

Otevřeno: od října do dubna od 10.00 do 16.00, od května do září od 9.00 do 18.00, svátky od 10.00 do 16.00. Zavíracím dnem po celý rok je pondělí.

Vstupné: plné 80 Kč, snížené 50 Kč

www: www.expozicecasu.cz

Přečerpávací vodní elektrárna Dlouhé stráně

Elektrárna se v roce 2005 zařadila mezi 7 největších divů České republiky a náleží tak mezi nejvýznamnější české památky jako je hrad Karlštejn, Pražský hrad nebo zámek Hluboká. V loňském roce získala prvenství v anketě 7 divů Olomouckého kraje.

Jedná se o třetí největší přečerpávací vodní elektrárnu na světě a nejrozsáhlejší vodní energetické dílo v České republice. Většina objektů se nachází pod zemí, stavby na povrchu jsou ohleduplně začleněny do okolní krajiny. Tento technický unikát je přístupný široké veřejnosti.

Elektrárna leží v katastru obce Loučná nad Desnou a pyšnit se může hned třemi „nej“: má největší reverzní vodní turbínu v Evropě – 325 MW, je elektrárnou s největším spádem v České republice – 510,7 m a má největší instalovaný výkon v ČR – 2 x 325 MW.

Na začátku prohlídky zhlédnete v informačním středisku poutavý film o stavbě tohoto díla a o významu VPE Dlouhé stráně pro energetický provoz v České republice. Návštěva části elektrárny, do které se vchází dlouhým tunelem, je neopakovatelným zážitkem. Celý areál byl budován již od roku 1978, zprovozněn byl o 18 let později.

Informace o možných exkurzích pro jednotlivce i skupiny včetně vstupného najdete na: **www.dlouhe-strane.cz**, rezervace míst na telefonu 583 283 282.

Veteran Arena – Olomouc

Veteran Arena v Olomouci je svěbytné muzeum historických automobilů nabízející neobvyklou podívanou pro nejširší veřejnost. Muzeum vzdává hold technice a umění zejména prvorepublikové éry, proto v rámci své expozice (více než stovky dobových vozidel zejména české předválečné výroby v prvotřídním zrestaurovaném stavu) otevírá unikátně také osobitou galerii umění úzce spjatou s motorismem a s regionem. Středobodem sbírky je soubor vozů značky Tatra, modelem Tatra 11 počínaje. Vidět můžete například automobil Tatra 75 Sport, který byl vyroben v počtu tří kusů, dnes však patrně v jediném existujícím exempláři. V současnosti historicky nejocetovanějším vozem sbírky je Tatra 17 Sport.

Otevřeno: od dubna do konce září od úterý do neděle od 10.00 do 17.00 hodin, v říjnu, listopadu, únoru a březnu od středy do neděle od 10.00 do 17.00. Prosinec a leden – technická pauza.

Vstupné: plné 149 Kč, snížené 95 Kč

www: www.veteranarena.cz

Muzeum veteránů ve Slatinicích

V renovovaném statku z roku 1850 v lázeňské obci Slatinice najdete na ploše 400 m² sbírku starých automobilů a motocyklů (Mercedes Benz, BMW, KdF) převážně z 30. let minulého století a množství dobových artefaktů. Upoutá vás kulisa dobové Olomouce, autodílna s benzinovou pumpou ze začátku 20. století i venkovská stodola s veteránem „uloženým“ pod slámou a obklopeným zemědělským nářadím našich dědů. Ve vitrínách naleznete modely aut, historické nářadí i ukázky staré automobilové techniky.

Otevřeno: denně od 10.00 do 17.00

Vstupné: plné 50 Kč, snížené 30 Kč

www.veteranmuseum.cz

Muzeum Slezského Semmeringu

Na nádraží v Horní Lipové, v objektu bývalého ústředního stavědla, se nachází železničářské Muzeum Slezského Semmeringu. Věnuje se trati zprovozněné v roce 1888. Údolí železnice překonává pomocí viaduktů, přičemž jen na území Horní Lipové jich je šest. Trasa mezi Brannou a Lipovou překonává značné převýšení, nejvyšším bodem trati je Ramzová (760 m n. m.), která je nejvýše položenou rychlíkovou stanicí v ČR. Právě pro svou trasu a značné převýšení bývá nazývána Slezským Semmeringem.

Expozice je věnována železniční zabezpečovací technice, návštěvními prostředkům, historickým předpisům, jízdenkám, plakátům a snímkům z historie železniční trati, zejména z úseku Branná – Ramzová – Lipová-lázně. Muzeum nabízí rovněž možnost obsluhy elektromechanického výhybkářského přístroje z vlečky „Kamenolom“, dále obsluhy zařízení na označování historických lepenkových jízdenek a kleští průvodčího.

Více na www.lipova-lazne.cz

Větrné a vodní mlýny na Konicku

www.mikroregionkonicko.cz

www.povetnik.cz

Foto | PŠ

Mlýn Hvost

Areál mlýna se skládá z objektu mlýna s mlýnicí, výměny s kolnou, stodoly, chlévů a vodních staveb v okolí. Nejstarší části staveb jsou z kamenného zdiva, mladší pak ze zdiva vepřovicového a cihlového. Všechny budovy mají sedlové střechy.

Nejstarší zmínka o mlýnu je ze 17. století. V roce 1740 mlýn pravděpodobně vyhořel, protože byl prodán dle archívních pramenů jako „spálený mlýn“. Počátkem 20. století se změnil způsob mletí obilí. Dvě „česká složení“, na nichž se mlelo pomocí mlýnských kamenů a poháněla je dvě vodní kola, nahradila jedna mlýnská stolice pro mletí a jeden krupník k výrobě krup a pomocné stroje. To vše již pohánělo jedno vodní kolo. V této podobě mlýn pracoval do období 2. sv. války. Od roku 2005 je prováděna rekonstrukce vodních staveb, hospodářských a obytných budov a především mlýnice s dochovalým mlecím zařízením.

Mlýn Přemyslovice

Kamenný větrný mlýn nad obcí Přemyslovice z konce 19. století je náhradou původního shořelého dřevěného mlýna. Má vysokou historickou hodnotu, protože neprošel žádnými stavebními úpravami a i vnitřní vybavení se zachovalo v původní podobě.

Mlýn Hačky

Postavený byl jako dřevěný beraní mlýn v roce 1826. Svou dnešní podobu mlýn získal přestavbou po požáru v roce 1911. Mlýn pouze šrotoval a vyráběl kroupy, později pomocí spalovacího motoru. Šestiramenné větrné kolo je původní.

Ruční papírna Velké Losiny

Ve Velkých Losinách se nachází proslulá výroba papíru, založená koncem 16. století. Velkolosinská manufaktura dnes patří k nejstarším doposud pracujícím podnikům svého druhu v Evropě. Ruční papír se zde stále vyrábí tradičním postupem z bavlny a lnu. Pro svou kvalitu a staletou trvanlivost se používá zejména ve výtvarném umění, pro významnou osobní i firemní korespondenci, reprezentační účely, k tisku bibliofilů a rovněž v knižní umělecké a restaurátorské praxi. Unikátní areál významné technické památky, která zejména z pohledu více jak čtyřsetleté kontinuity tradiční ruční papírenské výroby nemá v oblasti střední Evropy obdoby, byl v roce 2002 prohlášen národní kulturní památkou.

Součástí velkolosinské ruční papírny je od roku 1987 specializované Muzeum papíru. V jeho stálých expozicích se seznámíte s historickým vývojem a tradicemi starého papírnického řemesla a s počátky moderní průmyslové papírenské výroby v českých zemích. Něco na památku či hodnotný dárek si jistě vyberete ve zdejší prodejně, nabízející široký sortiment výrobků z ručního papíru.

Otevírací dobu, vstupné, on-line rezervace najdete na: www.muzeumpapiru.cz

Mlýn Jednov – Suchdol

Větrný mlýn holandského typu byl postaven v roce 1842. Má neomítnuté zdivo z lomového kamene, původní šindelová valbová střecha je nahrazena plechovou. Na mlýně je nainstalována napodobenina větrného kola.

Foto: Elektrárna Třeština – archiv OU Třeština; Ruční papírna Velké Losiny, Přerábávací el. Dlouhé stráně a Zlatorudné mlýny – archiv Olomoucký kraj

Foto: Mlýny na Hranicku a Konicku, Expozice času, Veteran Arena, viadukty a tunel Slavič – archiv Střední Morava – Sdružení cestovního ruchu

Více technických památek z Jesenicka a Střední Moravy najdete na: www.jesenikytourism.cz/pamatky-a-kultura/technicke-pamatky, www.central-moravia.cz, <http://www.strednimorava-tourism.cz/za-pamatkami-a-kulturou/technicke-pamatky>

Hruška

maloobchodní síť

- největší tuzemský řetězec s potravinami
- více než 650 prodejen po celé ČR
- slevy a akční zboží každý týden
- pravidelné spotřebitelské soutěže o hodnotné ceny
- zboží s vlastní obchodní značkou

MO síť Hruška, jsme tu pro Vás.

Navštivte jednu z našich prodejen v Olomouckém kraji:

Bétkovice: Bernartice, Bílá Lhota, Brantice u Krnova, Černotín, Červenka 286, Česká Ves: Jánského 67, Domašov nad Bystřicí, Hanušovice: Hlavní 332, Horka n./M.: nám. Osvobození 79, Hranice n./M.: tř. 1. Máje 1624, Hustopeče n./B.: Rybníček 126, Javorník: Nádražní 334, Jeseník: Masaryk nám. 1001, Kožušany Tážaly 84, Leština 4, Libavá: náměstí 214, Lipník n/B.: Náměstí TGM 15, Litovel: Novosadská 516, Přemysla Otakara 750, Palackého 887, Loštice: Hradská 720, Mikulovice: Hlavní 37, Nový Malín 377, Olomouc: Hodolanská 20, Opletalova 1, Tř. Svornosti 57, Dr. Nedvěda 4, Dlouhá 32, P. Přichystalova 44, náves Svobody 6, Palonín 28, Písečná: Polská 24, Přerov: Optická 2752, Velká Dílážka 8, Radíkov: Na pevnůstce 101, Rudná p./P.: Stará Rudná 89, Senička 30, Slavětín: Luká 22, Staré město p./S.: nám. Osvobození 20, Štěpánov: Dolní 1, Šternberk: tř. ČSA 23, Uničovská 98, Šumperk: Jindřichov u Šumperka 124, Jeremenkova 21, Vrchlického 25, Čsl. armády 2324/28, nám. Republiky 7, Temnická 4, Uničovská, Uničov: Masarykovo nám. 31, nám. Osvobození 1173, Litovelská 1279, Úvalno 16, Velká Kraš 19, Velký Újezd 65, Vídnava: Hrdinů 37, Mírové náměstí 21, Zábřeh: Kozinova 6, Zlaté Hory: Na Sídlišti, Nádražní 349, Krnovská 222.

MORA

SVĚT KUCHYŇSKÝCH SPOTŘEBIČŮ

Svět kuchyňských spotřebičů MORA

Nabídka služeb ZDARMA!!!

- dovoz nového sporáku
- instalace a zapojení ve Vámi určené době
- odvoz starého spotřebiče
(vše uvedené do 30 km od Olomouce)

Další nové služby:

- návrhy a prodej kuchyní
- poradenství při výběru spotřebiče
- montáž kuchyní a spotřebičů
- prodloužená záruka na spotřebiče na 5 let

VT 526 EX ELEKTRICKÁ TROUBA SAMOSTATNÁ

- digitální programovatelné hodiny
- drátěné rošty
- speciální program čištění trouby
- příslušenství
- 1x pekáč, 1x plech, 1x rošt

VD 4203.0002
PLYNOVÁ VESTAVNÁ DESKA
SAMOSTATNÁ

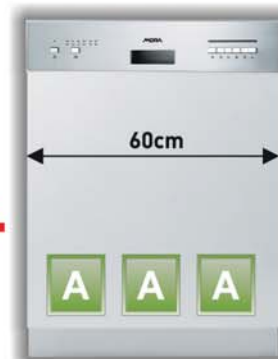

MECT 610 FF
SKLOKERAMICKÁ VESTAVNÁ
DESKA SAMOSTATNÁ

- dotekové ovládání
- 4 Hi-Light varné zóny (2x180mm, 2x145mm)
- plynulá regulace

MI 61211 X
VESTAVNÁ MYČKA

- kapacita 12 sad nádobí
- plný AQUA STOP
- 6 programů
- pro tablety 3v1
- časová předvolba
- úsporný ECO program

MT 08 MIKROVLNNÁ TROUBA

- výkon 900W
- objem 23L
- 10 výkonových stupňů
- digitální hodiny
- dětský zámek

AKCE
s originálním
dárkem
ZDARMA

Cena setu s VD 4203.0002
akční MOC 17.990,- Kč
MOC s DPH: 27.960,- Kč

Cena setu s MECT 610 FF
akční MOC 19.990,- Kč
sleva -35%
MOC s DPH: 30.990,- Kč

OLOMOUC, 8. května 35, 772 00 Olomouc

T: +420 585 551 143, E: prodejna.olomouc@mora.cz

www.mora.cz

od 20.03. do 31.03.2012
Kupón na slevu!!!
Na vestavné spotřebiče
-20%